

Křesťanská pesachová hagada sederová slavnost

podle Rabbi Crystal Lutton
podle Michala Šourka

volný překlad a úprava Filip Keller, Svitavy 2014, upr. 2016, upr. 2018

Úvodní slovo

Vítejte na pesachovém sederu (sederové večeři).

Touto slavností – velikonoční večeří se připojujeme k dávné tradici našich duchovních předků.

Židé každoročně slaví svátky Pesach (překročení). Říká se jim také svátky nekvašených chlebů (chag hamacot), svátky vysvobození (chag hacherut či zman cherutejnu) nebo svátky jara (chag haaviv). Svátky slaví podle Božího příkazu, aby oslavili, připomenuli si a zpřítomnili vysvobození z otroctví v Egyptě. První den slavnosti se koná sederová večeře.

Hebrejské slovo „seder“ znamená řád, pořádek. Sederová slavnost má pevně dané součásti a svůj předepsaný pořad, scénář. Je popsán v knihách nazvaných hagada šel pesach, česky: vyprávění opesachu, sepsaných pro seder. Podle hagady dnes budeme postupovat i my.

Protože jako křesťané jsme vírou v Krista naroubováni na ušlechtilou olivu Izraele (Římanům 11,13-18), je příběh o vysvobození z otroctví i naším příběhem a díky sederu do něj můžeme vstoupit i my.

Sederová slavnost pro nás má zvláštní význam také proto, že hod beránka se svými učedníky slavil i Ježíš. Evangelista Lukáš o tom píše (Lukáš 22,7-16) **(1-3)**:

Nastal den nekvašených chlebů, kdy měl být zabit velikonoční beránek. Ježíš poslal Petra a Jakuba a řekl jim: „Jděte a připravte nám beránka, abychom slavili velikonoční večeři.“

Oni mu řekli: „Kde chceš, abychom ji připravili?“ Řekl jim: „Když vejдете do města, potkáte člověka, který nese džbán vody. Jděte za ním do domu, do něhož vejde, a řekněte hospodáři: ‘Mistr ti vzkazuje: Kde je světnice, v níž bych jedl se svými učedníky velikonočního beránka?’ A on vám ukáže upravenou velkou horní místnost; tam připravte večeři.“ Odešli a našli všechno, jak jim řekl, a připravili velikonočního beránka.

Když nastala hodina, usedl ke stolu a apoštolové s ním. Řekl jim: „Velice jsem toužil jíst s vámi tohoto beránka, dříve, než budu trpět. Neboť vám pravím, že ho již nebudu jíst, dokud vše nedojde naplnění v království Božím.“

Právě při sederové večeři, při svém posledním stolování s učedníky večer před svou smrtí, jim Ježíš přikázal slavit hod chleba a vína, svatou

večeři Páně. Slavil s učedníky hod beránka a následující den sám zemřel jako Boží Beránek, aby nás vysvobodil z otroctví hříchu.

Seder obsahuje mnoho symbolických prvků, které ukazují k Ježíši, jeho dílu i smrti. Pomáhá nám lépe porozumět smyslu a tajemství oběti velikonočního Beránka Ježíše, i tajemství a hloubce večeře Páně. I to si dnes budeme připomínat.

Představení talíře, poučení o víně

Při sederu se o vysvobození z Egypta nejenom vypráví a povídá. Ke slavnosti patří i jídlo, které tiší hlad a přispívá k příjemné atmosféře, ale má i svůj zvláštní obrazný a symbolický význam. Ke slavnosti patří také pití a patří k ní i různé symbolické úkony. To vše připomíná, že Boží spása se týká celého člověka – jeho slov i činů, rozumu i smyslů, pocitů i třeba chutí, jeho těla i duše.

Během večera si objasníme co budeme jíst a pít a jaký to má význam.

Zvláštní význam má sederový talíř:

Maces (maca) je nekvašený chleba, připravený z dobré pšeničné mouky, vody a oleje. Nekvašený proto, že Izraelité utíkající z Egypta neměli čas nechat ho vykynout (Exodus 29,7; Deuteronomium 16,3).

Pečená jehněčí kost (zro'a) je připomínkou prvního velikonočního beránka, jehož krví natřeli Izraelité veřeje svých dveří, je také připomínkou obětí v chrámu.

Hořké byliny (maror) symbolizují hořkost a bolest otroctví. Obvykle se používá křen. Strouhá ho muž, který má při strouhání prolévat slzy – a tím vykompenzovat slzy prolité jeho ženou během roku.

Zelená zelenina (karpas), yzopové větvičky, které Izraelité použili k natření veřejí krví velikonočního beránka. Obvyčejně se používá petržel či salát (Exodus 12,22a).

Charoset (charoset), hnědá kaše z jablek, oříšků, skořice a vína připomíná hlínu, ze které Izraelci museli vyrábět cihly pro faraóna (Exodus 1,14).

Vařené vajíčko (bejca) symbolizuje chrám a sváteční oběti v chrámu a je také symbolem života. Nabízelo se v chrámu během svátků paschy, letnic a svátku stánků (Deuteronomium 16,16).

Slaná voda (me melach) symbolizuje slzy prvního velikonočního beránka a také slzy prolité izraelskými otroky. Připomíná rovněž křest

Izraele v Rudém moři (Exodus 14,22).

Tóra přikazuje jako povinné o sederu pouze beránka, macesy a hořké byliny. Ostatní jídlo je ale součástí paschální tradice po celá staletí.

Během slavnosti si čtyřikrát připijeme, dva sederové poháry se pijí před jídlem a dva po jídle. Pije se víno (jajin), symbolizující radost a štěstí: „Dáváš víno, které rozradostní srdce člověka,“ říká žalmista (Žalm 104,15). Poháry naléváme plné a pijeme je do dna na znamení celistvosti a úplnosti své radosti.

Stejně Písmo, které velebí dobrý dar vína, ovšem také říká, že opilci jsou nerozumní hlupáci (Efezským 5,17-18). Víno si proto můžete ředit vodou, jak to bylo v biblické době zvykem, nebo můžete použít vinný mošt, který máte na stolech.

Každý ze čtyř pohárů symbolizuje jednu součást vysvobození, jak o něm mluví kniha Exodus (Exodus 6,6-7):

„Vyvedu vás z egyptské roboty, vysvobodím vás z vašeho otroctví, vykoupím vás vztaženou paží a velkými soudy, vezmu vás za lid a budu vám Bohem.“ Podle rabínského výkladu: „Vyvedu vás z egyptské roboty“ označuje první přípitek, pohár posvěcení. „Vysvobodím vás z vašeho otroctví“ označuje druhý přípitek, pohár soudu. „Vykoupím vás vztaženou paží a velkými soudy“ označuje třetí přípitek, pohár vykopení. „Vezmu vás za lid a budu vám Bohem“ označuje čtvrtý přípitek, pohár chvály.

Hledání kvasu

Teď přijde zajímavá věc hlavně pro děti.

Samotnému slavení Paschy předchází důkladná příprava. Chystá se zvláštní jídlo, používají se při tom nádoby a nádobí určené pouze pro Paschu. Důkladně se uklízí a dům se vedle špíny a nepořádku čistí také od všeho, co obsahuje kvas, chamec. V předvečer prvního dne Paschy, svátku nekvašených chlebů, dělá představený domácnosti závěrečnou přípravu na Paschu tím, že v domě se zapálenou svíčkou hledá poslední zbytky kvasu.

Teď bych chtěl poprosit děti, aby se rozešli po modlitebně, a podívali se, jestli tady někde nezůstal kvas. (jak vypadá?) Pokud najdete, doneste ho sem.

Všechn kvas je pryč. Pro jistotu ale řekneme tradiční průpověď:

Jakýkoli kvas, který ještě může být v domě, který mám nebo jsem

neviděl, který mám nebo jsem neodstranil, ať je jako by neexistoval a ať je jako prach země.

(slide:)

Vyzpytuj mě, Bože, a poznej mé srdce, zkoumej mě a poznej mé myšlení a pohled, není-li ve mně cesta trápení, a ved' mě cestou věčnosti! Amen (Žalm 139,23-24).

Zapálení svící a požehnání

Seder začneme slovem požehnání a slavnostním přípitkem. Ještě před tím aler rozsvítíme sederové svíčky Čest zapálit je má žena. Podle rabínské tradice byl totiž Izrael zachráněn z Egypta proto, že ženy oné generace byly shledány spravedlivější než muži.

Prosím hospodyni, aby pronesla požehnání a zapálila svíce.

Požehnaný jsi Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který jsi nás posvětil svými přikázáními, a přikázal nám, abychom byli světlem národům a dal jsi nám Ježíše, našeho Mesiáše, Světlo světa.

Vstupujeme tímto do slavení svátku vyvedení z otroctví, tedy z toho, co nás svazuje a brání životu ve svobodě. Ve svobodě, ke které vede cesta skrze následování Krista.

Baruch atta Adonai eloheinu melech ha-olam, she-hecheyanu veki-jmanu v'higianu lazman haze.

Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru, že jsi nám dal se dožít, udržet se a dospět do tohoto času.

První pohár vína

Naplňte prosím první pohár.

Tento první sederový pohár je pohár posvěcení a požehnání, kós kiduš. Tímto pohárem oddělujeme tuto noc, jako zvláštní a jinou, než ostatní noci. Je to noc našeho vysvobození.

Veźměte pohár do ruky, pozdvihněte ho a poslyšte slova požehnání:

Baruch Atta Adonai, elohejnu melech ha'olam, bore p'ri hagafen.

Nyní společně:

**Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru,
který tvoříš plod vinné révy.**

Prosím pijte.

Mytí rukou

Seder pokračuje umýváním rukou.

Několik mladších vám teď přinese umyvadlo s vodou, do kterého si namočíte ruce a utřete si je do ručníku. Můžete také umýt ruce vzájemně sedícím vedle vás. Toto je slavnostní očišťování, která navazuje na příkaz daný Áronovi:

„Áron a jeho synové (tj. kněží) si budou omývat ruce a nohy. Když budou přicházet ke stanu setkávání nebo když budou přistupovat k oltáři, (...) budou se omývat vodou, aby nezemřeli. To je provždy platné nařízení pro něho i pro jeho potomstvo po všechna jejich pokolení“ (Exodus 30,19-21).

A mytím rukou druhému následujeme příklad Ježíše, který myl nohy svým učedníkům.

O prvním poháru, který se pil během poslední Ježíšovu večeře, nám Bible říká

(Lukáš 22,13-18):

4. *Připravili velikonočního beránka. Když nastala hodina, usedl ke stolu a apoštolé s ním. Řekl jim: „Velice jsem toužil jísti s vámi tohoto beránka, dříve, než budu trpět. Neboť vám pravím, že ho již nebudu jíst, dokud vše nedojde naplnění v království Božím.“ Vzal kalich, vzdal díky a řekl: „Vezměte a podávejte mezi sebou. Neboť vám pravím, že od této chvíle nebudu pít z plodu vinné révy, dokud nepřijde království Boží.“*

Mytí rukou a nohou obvykle dělal sluha nebo otrok. Bylo považováno za podřadnou práci. Během poslední večeře ale, jak vyprávějí evangelisté (Jan 13,4-17):

5. *Ježíš odložil svrchní šat, vzal lněné plátno a přepásal se; pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je*

plátnem, jímž byl přepásán. Přišel k Šimonu Petrovi a ten mu řekl: „Pane, ty mi chceš mýt nohy?“ Ježíš odpověděl: „Co já činím, nyní nechápeš, potom však to pochopíš.“ Petr mu řekl: „Nikdy mi nebudeš mýt nohy!“ Ježíš odpověděl: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“ Řekl mu Šimon Petr: „Pane, pak tedy nejenom nohy, ale i ruce a hlavu!“ Ježíš mu řekl: „Kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt, neboť je celý čistý. I vy jste čistí, ale ne všichni.“ Věděl, kdo ho zradí, a proto řekl: „Ne všichni jste čistí.“

6. *Když jim umyl nohy, oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: „Chápete, co jsem vám učinil? Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. Amen, amen, pravím vám, sluha není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal. Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.*

Společně můžeme vyslovit požehnání (slide):

Požehnaný jsi, Hospodine, Bože náš, králi vesmíru. Pomoz nám připomínat si příklad tvého Syna, který sloužil, a dej nám takovou lásku k lidem, jakou nám ukázal on. Amen.

Karpas

(Pozvedni karpas – petržel)

Karpas je hořká bylina. Připomíná nám utrpení Izraelců, kteří otročili v Egyptě před tím, než přišel Mojžíš, aby je vysvobodil. Do Egypta přišli s nadějí a se zaslíbením přetrvání. Faraο jimi začal opovrhovat, protože se jich bál, neboť Bůh jim žehnal a Izraelci se rozrůstali.

Nezapomínejme, že pronásledování nepřichází od Boha, který vidí naše utrpení a vždy na nás pamatuje. Pronásledování přichází od nepřítele, který nesnese pohled na Boží lid, kterému se daří.

Když reptáme, žehráme a nadáváme na naši situaci nereptejme proti Bohu, protože on je náš vysvoboditel, ne pronásledovatel. A nezapomínejme, že on je ve všem s námi.

Slaná voda symbolizuje slzy Izraelců, když plakali a volali k Bohu v zajetí.

Vezměte si kousek zeleniny. Než budem jíst, poslyšme slovo požehnání:

Baruch Atta Adonai, elohejnu melech ha'olam, bore p'ri haadama.
Společně:

**Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který tvoříš
plody země.**

Ponořte Karpas do slané vody a jezte.

Afikomen

(Pozdvedni Afikomen)

Nyní přijde část sederu nesmírně zajímavá pro ty, kdo věří v Ježíše Krista: rozlomení prostředního macesu, hebrejsky jachac. Na stole jsou na začátku sederu tři macesy zabalené ve speciálním ubrousku zvaném maco toš, „jednota“.

[Ukažte tři macesy zabalené do ubrousku.]

Jsou různá vysvětlení pro tuto macesovou tašku. Pro nás, kdo věříme v Ježíše Krista, je tento trojitý maces překrásným a hlubokým obrazem trojjediného Boha, Otce a Syna a Ducha svatého. Prostřední, Ježíš, Boží Syn, opustil nebe, sestoupil na zemi, zde byl ukřižován, zlámán, byl zabalen do plátna a uložen do hrobu. Nezůstal ale v hrobě, byl vzkříšen. A každý, kdo ho najde, dostává velikou odměnu – odpuštění hříchů a věčný život.

V sáčku jsou tři kousky macesu. Sáček, ve kterém jsou se nazývá macesová taška a má tři části (oddělení). (My používáme ubrousky) Každý kousek macesu je v jednom oddělení tašky. (vyjměte prostřední). Tento prostřední kousek se nazývá Afikomen a lámeme se na dvě části. (zlomte jej). Jednu část později sníme (do tašky= zpět do na talířek), druhou část zabalíme do plátna a schováme.

Lámeme tento chleba na znamení toho, že Ježíš byl za nás obětován na kříži. Balíme jej do plátna (ubrousky), tak jako Ježíšovo mrtvé tělo bylo zabaleno do plátna a uloženo do hrobu.

Afikomen nyní schováme a vrátíme se k němu později během večera. Nyní bude ukryt stejně jako byl Ježíš skryt po tři dny v hrobě.

Děti zavrou oči. Schováme všech šest afikomanů.

Naplňte druhý pohár a ale ještě z něj nepijte.

Čtyři otázky

Přišel čas na čtyři sederové otázky, které má podle tradice položit nejmladší dítě v rodině. Děti mají na sederové slavnosti důležité místo. Patří tam, bez nich není sederová slavnost úplná. Jsou tam proto, aby slyšely svědectví o Bohu a jeho mocných činech, aby se učily Boha poznávat a vyznávat. Děti se ptají – a dospělí jim mají odpovídat a vydat tak svědectví o své víře a o tom, komu uvěřili.

My jsme otázky rozdělili mezi čtyři děti:

Čím se liší tato noc od všech ostatních nocí?

1. Proč jíme dnes večer pouze nekvašený chléb, když jindy můžeme jíst jakýkoli chléb?
2. Proč jíme dnes večer pouze hořké byliny, když jindy jíme všechny druhy zeleniny?
3. Proč dnes večer namáčíme zeleninu dvakrát do misky, když jindy ji namáčet nemusíme?
4. Proč dnes večer jíme a přitom se opíráme, když jindy můžeme při jídle sedět opření nebo neopření?

Odpověď na čtyři otázky

Než si připomeneme příběh o vysvobození z Egypta poslyšme odpovědi na tyto 4 otázky:

1. Jíme macesy, protože když farao řekl našim předkům, že mohou opustit Egypt, odešli odtamtud tak rychle, že neměli čas čekat, až těsto vykvasí a budou moci upécti kvašený chleba. Proto ho upekli nekvašený.
2. Při sederu jíme hořké byliny, aby nám připomněly hořkost, jakou naši předci zakoušeli, když byli otroky a byli týráni egyptskými dozorci.
3. O sederu si dvakrát namáčíme jídlo: karpas do slané vody, to jsme si už vysvětlili, a maces do hořkých bylin a charosetu, a to si vysvětlíme později.
4. Na znamení svobody se nakláníme doleva, když pijeme a jíme. Za starých časů jedli otroci ve spěchu a ve stoje, zatímco členové královské rodiny a boháči Egypta a dalších království večereli v leže na pohovkách, na levém boku. Aby Izraelci

ukázali, že už jsou nyní svobodní, také při jídle leželi na pohovce na levém boku. Protože tu nemáme pohovky pro všechny, alespoň se nakláníme doleva, při přípitcích a jedení macesů.

Čtyři synové

asi vynecháme nebo dle MŠ

Velikonoční příběh

Kdo uslyšel zavolání aby se zvedl a vyšel ze své země a dal se na cestu, kterou mu hospodin ukáže?

Jak se dostali Izraelci do Egypta a kdo je tam pozval?

Jak se stalo, že Izraelci se Egyptanům znelíbili?

Egyptané si Izraelce podmanili a zotročili, zatížili je tvrdou robotou.

Co museli Izraelci v Egyptě dělat?

(cihly ze slámy a stavět pro faraóna města Pitom a Raamses.

Navzdory tvrdé otročině jich ale přibývalo a rozmáhali se podle Božího zaslíbení. To faraóna popudilo ještě více přikázal hroznou věc:

5. Jaký příkaz dal porodním babám? Poslechli ho?

A tak Faraó přikázal, aby každý chlapec, který se Izraelcům narodí, byl vhozen do Nilu. Tak veliké trápení izraelského lidu. Izraelci volali k Bohu našich otců a Bůh vyslyšel jejich volání.

6. Koho Bůh povolal, aby zachránil Izraelský lid z Egypta?

A Mojžíš ohlásil soud nad faraonovým domem a faraonovou zemí. A na Egyptany a jejich zemi, na jejich úrodu a na jejich dobytek se přivalily pohromy. Devět egyptských ran.

7. Proč nestačila jedna rána? Jak reagoval faraó?

Faraonovo srdce se pokaždé zatvrdilo. A na Egypt přišla desátá rána.

8. Jaká byla desátá rána?

Hospodin řekl Mojžíšovými ústy faraónovi: „Všichni prvorození v egyptské zemi zemřou, od prvorozeného syna faraónova, který sedí na jeho trůnu, po prvorozeného syna otrokyně, která mele na mlýnku, i

všechno prvorozené z dobytka. Po celé egyptské zemi se bude rozléhat veliký křik, jakého nebylo a už nebude. Všechna egyptská božstva postihnu svými soudy.“

9. Co přikázal Hospodin, aby ochránil a odlišil Izraelce?

Předčítatel: Aby ochránil děti Izraele, přikázal Bůh představenému každé židovské rodiny, aby obětoval beránka bez vady, nelámal přitom žádnou z jeho kostí, a krví namazal veřeje dveří domu, nejprve nadpraží nahoře nade dveřmi a pak ostění po obou stranách.

Všichni: „Krev na domech, v nichž budete, bude vaším znamením. Když tu krev uvidím, pominu vás a nedolehne na vás zhoubný úder, až budu bít egyptskou zemi.“

Beránka měli sníst ten večer opečeného na ohni, s hořkými bylinami a nekvašeným chlebem. Měli ho jíst vstoje, v chvatu, přepásání na cestu a s holí v ruce.

Té noci byl nářek v každé egyptské rodině. Prvorození Egypta zemřeli. Faraο konečně svolil, že lid propustí. V domech označených krví ale nezemřel nikdo.

Izrael byl ušetřen díky krvi beránka. Krví beránka byl Jákob zachráněn. Díky krvi beránka smrt pominula jejich domy.

Bůh řekl, že se na památku vysvobození má v Izraeli každoročně po všechny generace slavit hod beránka, aby si Izraelci připomínali, že kdysi byli otroky a nyní jsou svobodní. I my jsme byli připojeni k lidu Izraele skrze novou smlouvu. Jsme naroubováni na kmen Izraele, a proto je tento příběh i naším příběhem.

Společně: **Slavíme Hospodinovu slavnost. Hospodin je naše spása.**

Pascha, Velikonoce, noc, kdy smrt pominula domy Izraele, protože byly označeny krví velikonočního beránka, byl mocný čin záchrany. A překrásný obraz spásy, kterou měl přinést velikonoční Beránek Ježíš.

Společně: **Jako byla krev prvního velikonočního beránka ve víře natřena na veřeje dveří domů, stejně tak musí být krev Mesiáše Ježíše ve víře natřena na veřeje našich srdcí.**

Dnes večer oslavujeme Boha nejenom za to, že anděl smrti pominul domy našich otců v Egyptě, ale také za to, že my všichni, ať Židé nebo nežidé, můžeme být zachráněni z ještě horšího otroctví, z otroctví hříchu a smrti, skrze víru v Mesiáše Izraele, v Mesiáše – Krista - Ježíše.

Všichni: **Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna aby žádný,**

kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Haleluja. Amen.

Když Jan Křtitel uviděl Ježíše, řekl: „Hle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa.“ Ježíš byl o velikonocích ukřižován za naše selhání a provinění vůči Bohu, vůči pravdě, vůči druhým, za naše hříchy. Ježíšova krev prolitá na dřevě má podobný význam jako krev beránka, jíž Izraelci v Egyptě natřeli své veřeje: zachraňuje od smrti a zmaru. Protože Ježíš za nás prolil svou krev, můžeme být svobodní.

Druhý pohár

Předtím, než pozvedneme druhý pohár k požehnání, připomeňme si rány, které postihly Egypt, aby Faraona přiměli k propuštění Izraelského lidu. Jak je budeme vyslovovat, ponořte prosím svůj malíček do vína a kápněte na svůj talíř. Pamatujte nato, že víno je červené stejně jako krev.

Krev – Žáby – Komáři – Mouchy – Dobytčí mor – Vředy – Krupobyť – Tma – Kobyly – Smrt prvorozeného

Každá z těchto ran byla spojena s bohy, které uctivali Egypťané a ukazovala, že Hospodin, je větší než bohové Egypťanů. Egypťané věřili, že jejich Faraonové jsou bozi a Egypťané měli možnost ctít Faraonova syna, nebo Syna Božího. Aby nebylo pochyb o tom, kdo je pravý zachránce, Faraonův syn zemřel při desáté ráně.

Žalm 115, 11: Vy, kdo se bojíte Hospodina, doufejte v Hospodina, je vám pomocí a štítem.

1J 4, 4: Vy však jste z Boha, děti, a zvítězili jste nad falešnými proroky, protože ten, který je ve vás, je větší než ten, který je ve světě.

O mnoho let později, když přišel Mesiáš a chodil svými lidmi, také zemřel o prvním dnu (noci) velikonočních svátků, ovšem na rozdíl od Faraonova syna, třetího dne vstal z mrtvých, na Svátek prvotin (obětování prvních plodů), on byl vzkříšen jako první. Je to vpravdě Ježíš, kdo zachraňuje od otroctví a zmaru!

Pozvedněte, prosím, druhý pohár k požehnání.

Mt 26,27-28: Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: „Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů.

Baruch Atta Adonai, elohejnu melech ha'olam, bore p'ri hagafen.

**Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru,
který nám dáváš plod vinné révy.**

Prosím pijte

Dayenu

Toto slovo v hebrejštině znamená „Bylo by stačilo“ nebo prostě „DOST“! Kdyby byl Hospodin udělal jakoukoli jednu věc pro Izraelce v Egyptě, Dayenu.

V písni si ještě jednou připomeneme, co vše Hospodin pro svůj lid dělá.

Maror (hořké byliny) a Charoset

Maror – hořká bylina sybolizuje hořkost života v otroctví a hořkost hříchu. Jí se s kouskem macesu. Můžete vzít maces z talířku nebo z společného a položte na něj kus hořké byliny.

Před pojedním ještě uslyšíme požehnání

Baruch Atta Adonai, elohejnu melech ha'olam, bore p'ri haadama.

**Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který tvoříš
plody země.**

Tentokrát si uděláme sendvič z macesu a charosetu. Tento sladký kompot ovoce a oříšků je tradičně symbolem malty, kterou židé používali k otrockým stavbám v Egyptě. My v něm můžeme vidět symbol sladkosti, kterou přináší Ježíš tím, že překonává hořkost hříchu. Hřích zotročuje, Mesiáš vysvobozuje!

Připravte si sousto – namočte maces v charosetu a jezte.

Bylo to právě ve chvíli přípravy namočeného sousta, kdy Ježíš

učedníkům řekl o tom, že ho někdo z nich zradí (Jan 13,21-32):

7. *Ježíš řekl v hlubokém zármutku: „Amen, amen, pravím vám, jeden z vás mě zradí.“ Učedníci se dívali jeden na druhého v nejistotě, o kom to mluví. Jeden z učedníků, kterého Ježíš miloval, byl u stolu po jeho boku. Na toho se Šimon obrátil a řekl: „Zeptej se, o kom to mluví!“ Ten učedník se naklonil těsně k Ježíšovi a zeptal se: „Pane, kdo to je?“ Ježíš odpověděl: „Je to ten pro koho omočím tuto skývu chleba a podám mu ji.“ Omočil tedy skývu, vzal ji a dal Jidášovi Iškariotskému, synu Šimonovu. Tehdy, po té skývě vstoupil do něho satan. Ježíš mu řekl: „Co chceš učinit, učiň hned!“ Nikdo u stolu nepochopil, proč mu to řekl. Protože měl Jidáš u sebe pokladnici, domnívali se někteří, že ho poslal nakoupit, co potřebují na svátky, nebo dát něco chudým. Jidáš přijal skývu, a hned vyšel ven. Byla noc. Když Jidáš vyšel ven, Ježíš řekl: „Nyní byl oslaven Syn člověka a Bůh byl oslaven v něm; Bůh jej také oslaví v sobě a oslaví jej hned.“*

Slavnostní jídlo

Po snědení macesu, hořkých bylin a charosetu, následuje slavnostní jídlo. Dobrým zvykem těch, kdo věří v Boha, je poděkovat mu před jídlem. Ježíš mnohokrát vzdával díky, než se dal do jídla. Zaspíváme teď společně.

Zpěv písně.

Prosíme nyuní servírky, aby donesly jídlo, my si ještě připomeneme tradiční zahájení jídla:

Bejca

Podle tradice jídlo začíná slavnostní jídlo vajíčkem namočeným ve slané vodě. Je to připomínka chrámových obětí z doby, kdy chrám ještě stál. Je to symbol chrámu: skořápka představuje nádvoří, bílek svatyni, žloutek velesvatyni. Rozbití vajíčka připomíná zničení chrámu a jeho namočení do slané vody symbolizuje slzy smutku nad zkázou chrámu. Vajíčko je ale zároveň i symbolem naděje, nového života a obnovení Siónu. Pro nás, kteří věříme v Ježíše Krista, je vajíčko symbolem nového života ve svobodě, ke které Kristus zve. Prochází se k ní vodou, proto vajíčko namáčíme. Izraelci prošli při cestě záchranu Rudým mořem, my křesťané procházíme k záchraně vodou křtu. Vezměte vajíčko,

oloupejte je, namočte do slané vody a snězte.

Dobrou chuť

Odkrytí Afikomanu

Nyní je čas, by děti našli Afikoman, který byl ukryt. Bez snědení Afikomanu nemůže seder skončit.

Tak prosím děti, aby šly afikoman(y) hledat. Kdo ho najde, dostane na konci odměnu.

Až ho děti najdou rozdá se všech šest zabalených afikomanů po stolech.

Slovo afikoman znamená: to, co přijde potom, nakonec. Když se myslí na jídlo, znamená to zákusek po jídle, dezert. Poslední sousto sederu.

Ježíš použil tuto závěrečnou část sederu, aby ustanovil Večeři Páně, hod Beránka, připomínající už ne beránka zabitého v Egyptě, ale Beránka obětovaného na kříži na Golgotě.

Rabíni mají přísná pravidla, pokud jde o vzhled macesů. Musí mít proužky a díčky a být bez kvasu. Ježíš trpěl, měl na sobě pruhy od bičování, jeho ruce a nohy prorazily hřeby, zemřel jako zločinec, i když byl bez hříchu. „Toho, který byl bez hříchu, Bůh učinil hříchem kvůli nám, abychom se my v něm stali Boží spravedlností,“ napsal apoštol Pavel (2. Korintským 5,21).

Prorok Izajáš, vedený Božím Duchem, řekl o Mesiáši, který přijde:

- 8. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekdokdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před střihači zůstal němý, ústa neotevřel. (...) On nesl hřích mnohých, Bůh jej postihl místo nevěrných (Izajáš 53,2b-7.12b).*

Takový je popis utrpení Mesiáše 700 let před narozením Krista. O něm věříme, že je tím Mesiášem.

Bylo to během požehnání po jídle a jedení afikomanu, kdy se stalo to, co Bible popisuje slovy:

„Pán Ježíš v tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, lámal jej a řekl: „Toto jest mé tělo, které se za vás vydává; to čiňte na mou památku“ (1. Korintským 11,23-24).

Vzdejme díky:

Baruch atta Adonai, Eloheinu melech ha'olam, ha matza lechem min ha'aretz

společně:

Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který nám dáváš nekvašený chléb ze země.

Odlomte si kousek afikomanu, zbylou část podejte svému sousedovi.

Ježíš řekl: „Já jsem chléb života. Kdo přichází ke mně, nebude nikdy hladovět; a kdo věří ve mně, nebude nikdy žíznit“ (Jan 6,35).

Apoštol Pavel napsal: „Nechť každý sám sebe zkoumá, než tento chléb jí a z tohoto kalicha pije“ (1 Ko 11,28)

Zamysleme se na chvíli a zkoumejme sami sebe.

Poděkování po jídle

Afikoman byl poslední, co jsme dnes jedli. Dobrým zvykem těch, kdo věří v Boha, je poděkovat nejen před jídlem – ale také po jídle. Vzdejme díky Bohu.

Vzdáváme díky Hospodinu. Boží jméno ať je požehnáno od nynějška až na věky.

Chválíme tě, Bože, neboť jsme směli ochutnat z tvé hojnosti. Chválíme tě, Hospodine, Bože náš, náš Spasiteli a náš Králi, který dáváš chléb všemu, co žije, neboť tvé milosrdenství a dobrota trvají na věky. Amen.

Třetí pohár vína – pohár vykoupení

Seder pokračuje třetím přípitkem. Třetí pohár, pohár vykoupení, pohár spásy, kós gúlá, připomíná Boží zaslíbení: „Vykoupím vás vztaženou paží a velkými soudy“ (Exodus 6,6-7).

Izraeli připomíná vykoupení z otroctví a pohromy smrti díky krvi prvního velikonočního beránka. Nám navíc zpřítomňuje krev velikonočního Beránka Ježíše prolitou za naše hříchy. Ježíš pil při poslední večeři první pohár, pohár posvěcení, a druhý pohár, pohár soudu. Z třetího poháru už nepil. Vzdal se ho, aby přinesl vykoupení druhým. Až do dna vypil pohár soudu – za nás za všechny.

Pohár vykoupení nabídl svým učedníkům.

Byl to tento třetí pohár, o kterém nám Písmo říká:

A právě tak, když bylo po večeři, vzal Ježíš kalich vzdal díky a řekl:

Mt 26,27b-29:

„Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetňuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů. Pravím vám, že již nebudu pít z tohoto plodu vinné révy až do toho dne, kdy budu s vámi pít kalich nový v království svého Otce.“

Tento kalich nám připomíná, že Ježíšova krev byla vylita na odpuštění hříchů.

„Nechť každý sám sebe zkoumá, než tento chléb jí a z tohoto kalicha pije,“ říká apoštol Pavel. Zamysleme se na chvíli a zkoumejme sami sebe.

[Odmlčte se na chvíli určenou k přemýšlení.] [Osobní modlitba.]

Pozdvihněme pohár vykoupení a dobrořečme:

Baruch Atta Adonai, elohejnu melech ha'olam, bore p'ri hagafen.

společně:

Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který tvoříš plod vinné révy.

Pijme třetí pohár, nakloněni doleva.

Apoštol Pavel napsal o afikomanu a poháru vykoupení

(1. Korintským 10,16; 11,26):

Není kalich požehnaní, za nějž děkujeme, účastí na krvi Kristově? A není chléb, který lámeme, účastí na těle Kristově?” Kdykoli tedy jíte tento chléb a pijete tento kalich, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde (1. Korintským 11,20.26).

Eliáš

*Mal 3,23: Hle, posílám k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den
Hospodinův veliký a hrozný.*

*Mt 17,10: Učedníci se ho ptali: „Jak to, že říkají zákoníci, že napřed musí
přijít Eliáš?“*

On jim odpověděl: „Ano, Eliáš přijde a obnoví všecko.

*Avšak pravím vám, že Eliáš již přišel, ale nepoznali ho a udělali s ním, co
se jim zlíbilo; tak i Syn člověka bude od nich trpět.“*

Tehdy učedníci pochopili, že mluvil o Janu Křtiteli.

Halel

Na pořadu sederu je chvalozpěv. Zpíváme společně:

Haleluja chvalme Pána.

Poženání čtvrtého poháru – poháru chvály

Zbývá nám poslední, čtvrtý pohár, pohár chvály, velebení, kós beráchá.
Prosím, nalejte čtvrtý pohár.

Evangelia říkají, že po chvalozpěvu se Ježíš s učedníky vydal na
Olivovou horu. Čtvrtý pohár toho večera tedy nepil ani Ježíš a zřejmě
ani učedníci.

V Getsemanské zahradě se Ježíš modlil a zápasil o sílu k cestě kříže. Té
noci byl zatčen a odsouzen synedriem. Ráno byl předveden před
Pontského Piláta, obžalován z velezrady, zbičován a nakonec Pilátem
odsouzen k smrti ukřižováním. Vojáci se mu posmívali, plivali na něho a
bili ho. Na hlavu mu dali korunu z trní. Naložili na něho kříž a vedli ho za
město, na popraviště jménem Golgota – lebka. Tam ho svlékli z jeho
šatů. Přibili ho na kříž. Ruce i nohy mu probili hřeby. Nad hlavu mu dali
nápis o jeho provinění: Toto je Ježíš, král Židů.

Lidé kolem kříže se mu posmívali a říkali: „Druhým pomáhal, sám sobě
pomoci neumí.“ Ale právě proto, že nepomohl sám sobě, obětoval se,
vypil kalich soudu až do dna, pomohl nám.

Z kříže Ježíš pronesl několik vět či slov, evangelisté jich zaznamenali
sedm. Pak, ve tři hodiny odpoledne, po několikahodinovém
vyčerpávajícím zápase Ježíš na kříži zemřel. Na zemi padla tma, v
chrámu se roztrhla opona chránící vstup do velesvatyně.

Ježíšovi přátelé snali jeho mrtvé tělo z kříže a ještě ten den večer je

pohřbili. Zdálo se, že je všemu konec, že je konec všech nadějí.

V neděli, podle židovského počítání třetí den, na svátek prvotin, byl hrob prázdný. Ježíš vstal z mrtvých: jako prvotina všech, kteří zemřeli. Byl vzkříšen: jako první, po kterém ale budou následovat další. Kdo v Krista uvěří a přijme jeho oběť, kdo se nechá obmýt jeho krví prolitou za hřích, projde branou smrti, ale bude vzkříšen k věčnému životu.

Apoštol Pavel napsal

(Římanům 6,3-5):

9. *Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrti? Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom - jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce - i my vstoupili na cestu nového života. Jestliže jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho smrti, jistě budeme mít účast i na jeho zmrtevýchvstání.*

Radujme se z vítězství velikonočního Beránka nad hříchem a smrtí, radujme se z daru věčného života, který je dán těm, kdo Beránkovi Ježíši důvěřují a následují ho. Poselství Pesachu, poselství Velikonoc zní: Jsme svobodní, Ježíš zvítězil nad hříchem i nad smrtí. Ježíš žije, jeho království je již mezi námi, i když v plnosti teprve přijde na konci tohoto věku.

Čtvrtý pohár je pohár chvály. Je symbolem toho, co se teprve stane. Bůh říká: „Vezmu si vás za lid a budu vám Bohem.“ Bůh nás přijal v Ježíši za své děti. „A protože jste synové, poslal Bůh ducha svého Syna do našich srdcí, ducha volajícího: Abba, Otče. Takže už nejsi otrok, ale syn. A když syn, tedy i dědic skrze Boha,“ říká apoštol Pavel (Galatským 4,6-7).

Pijme tento čtvrtý pohár s vědomím, že jsme vírou v Božího Beránka Ježíše přijati za Boží děti, že jsme přijati do Božího království. Pijme čtvrtý pohár v radostném očekávání chvíle, kdy Ježíš přijde znovu, v moci a slávě svého království, a vezme si nás k sobě.

Pozvedněme čtvrtý pohár, pohár chvály. Dobrořečme:

Baruch Atta Adonai, elohejnu melech ha'olam, bore p'ri hagafen.

společně:

**Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který tvoříš
plod vinné révy.**

Prosím pijte.

Zakončení sederu

Modlitba, modlitba Páně.

Tímto je ukončena tato Velikonoční sederová slavnost, a když prohlášíme pokoj v Jeruzalémě, pamatujeme na to, že pokoj do Jeruzaléma přijde tehdy, když Mesiáš znovu přijde.

Lashanan Habajjah Bi Yerushalayim!

Příští rok v Jeruzalémě!

My vyhlížíme nový Jeruzalém, město, o němž napsal Jan:

A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: „Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi, a setře jim každou slzu s očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude - neboť co bylo, pominulo.

Doufám, že se tam všichni sejdeme! Na shledanou v nebeském Jeruzalémě.

Přijměte požehnání:

Ať ti Hospodin žehná a chrání tě,
ať nad tebou Hospodin rozjasní svou tvář a je ti milostivý,
ať k tobě Hospodin obrátí svou tvář a obdaří tě pokojem
(Numeri 6,24-26).

Píseň na závěr: Ved' mne dál.